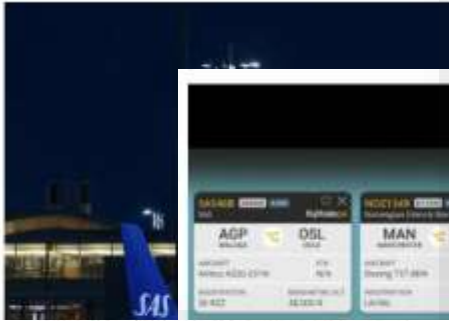

Oslo lufthavn stengte for trafikk på grunn av dronehendelse

Flere fly på vei til Oslo lufthavn måtte omdirigeres etter droneobservasjoner i området. Dette skjedde sammen med stengt av samme årsak.

Russiske
ganger

GPS-forstyrrelser: Myndighetene ber folk øve på kart og kompass

GPS-forstyrrelser pågår hele tiden i Øst-Finnmark. Problemet er blitt så alvorlig at myndighetene oppfordrer folk til å trene på kart og kompass.

Russia jams GPS on EU leader's plane, NATO vows response

Von der Leyen's aircraft was forced to land using paper maps after GPS failed over Bulgaria during suspected Russian interference.

Russia jams **GPS** on EU leader's plane
NATO responded with heightened urgency after
targeted a plane carrying European Commission President Ursula von der Leyen over Bulgaria.

Kilde til SVT: Dronene over Kastrup skal ha vært flylignende droner med lang rekkevidde

Russerne anklages for å stå bak mistenkelig droneflyvning i Danmark. Dronene skal ha hatt vinger.

Russian interference
Forces Emergency
Landing

Part of a
Hybrid War
Campaign
European
and Geo-
implications

GPS jamming over Sweden surges 13-fold amid Russia tensions

Sweden recorded 733 interference incidents through September, forcing planes to use backup navigation and prompting NATO to strengthen its defenses.

European Response
Interference After
High Profile Incident

Russia's Region Shows
the Impact

May 1st and
August 1st
Incidents

Technical Analysis
Points to Russian
Involvement

perplexity

GPS jamming over Sweden surges 13-fold
GPS disruptions over Swedish airspace have reached a new high, with the Swedish Transport Agency reporting 733 incidents in the first nine months of the year.

Flere titalls sabotasjeaksjoner mot fiber og mobilmaster i Sverige siden påske

Global Connect-direktør tror vi har grunn til å være bekymret også i Norge. – Hvorfor dette bare skjer i Sverige, er det ingen som vet, sier han.

Flere kabelbrudd i Østersjøen

- Som nåla i høystakken

Kabelbruddene i Østersjøen kan være ledd i den russiske hybride krigføringen, mener ekspert. Han ber Norge være forberedt.

– Dette er Torvildse
skjøtebok
er blitt tru
over på b
fjernet. Fc

Den mest omtalte hendelsen er ødeleggelser av et 30-talls mobilmaster langs E22 ved påsketider. SVT skriver at politiet etterforsker dette som mulig sabotasje.

Omtrent samtidig ble fiberkabler og fiberskap ødelagt i Julita i Södermanland.

I september ble flere skap med fiberkabler ødelagt i Eskilstuna, og en representant for fibereieren sier til SVT at det har skjedd flere ganger tidligere i år at utstyret deres har blitt ødelagt.

Dagen før skjedde en lignende hendelse mot fiberkabler i Kvicksund i Västmanaland.

Ifølge Sveriges Radio har det statseide selskapet Teracom, som leverer infrastruktur for TV- radio- og annen kommunikasjon i løpet av de fire første månedene av 2025 anmeldt rundt 50 hendelser mot deres utstyr, inkludert sabotasje og forsøk på uautorisert tilgang.

10-15 personer skal ha blitt pågrepet ved i forbindelse med slike hendelser, og Teracoms sikkerhetssjef Stefan Steijnick utelukker ikke at det i noen tilfeller kan dreie seg om en fremmed stat som foretar en kartlegging.

PST-sjefen: Mener russere sto bak norsk dam-sabotasje

Kortversjonen

- I april tok hackere over styringssystemet til en dam i Bremanger.
- PST peker på pro-russiske hackere som de ansvarlige.
- PST-sjefen advarer mot økende cyberoperasjoner fra Russland, som tar sikte på å skape frykt og ustabilitet i Vesten.
- Flere slike aksjoner i siste tiden.

– Dette er virkemidler og metoder som Russland benytter for å påvirke sikkerhetssituasjonen i andre land. Målet er å påvirke det norske samfunnet, spre uro og ustabilitet, samt kartlegge våre styrker og svakheter, sier PST-sjefen.

**«Passord123»
-angrepet...**

Konvergens

IT og OT benytter i økende grad samme infrastruktur

- Samme kabler og nettverk
- Samme servere og operativsystemer
- Samme brukere og pålogginger

Dårlig OT-sikkerhet = dårlig IT-sikkerhet = dårlig personopplysningssikkerhet ?

**God personopplysningssikkerhet avhenger av god
informasjonssikkerhet**

Bekreftar at personsensitiv data er lekka etter dataangrep i Østre Toten

Etterforskinga dei siste dagane har vist at data ligg ute på det mørke nettet. Kommunen seier persondata har hamna på «det mørke nettet».

GJENOPPRETTING: Alle disse datamaskinene måtte gjenopprettast etter angrepet. Kommunen var framleis utan alle system på plass ein måned etterpå.

FOTO: ANDERS BAKKERUD LARSEN / NRK

[Marte Iren Noreng Trøen](#)

Journalist

[Line Fosser Vogt](#)

Journalist

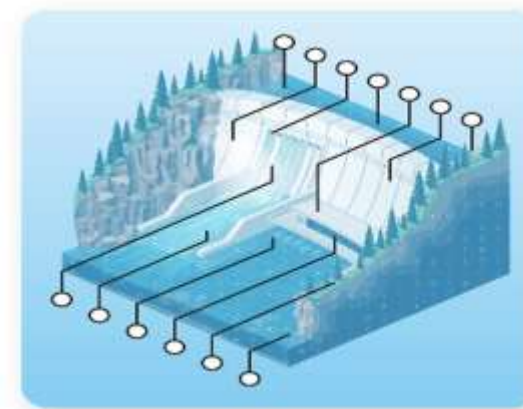
[Dag Kessel](#)

Journalist

Publisert 30. mars 2021 kl. 14:33
Oppdatert 31. mars 2021 kl. 22:07

Artikkelen er flere år gammel.

Østre Toten: Prislapp på over 32 millioner for å rette opp hacker-skadene

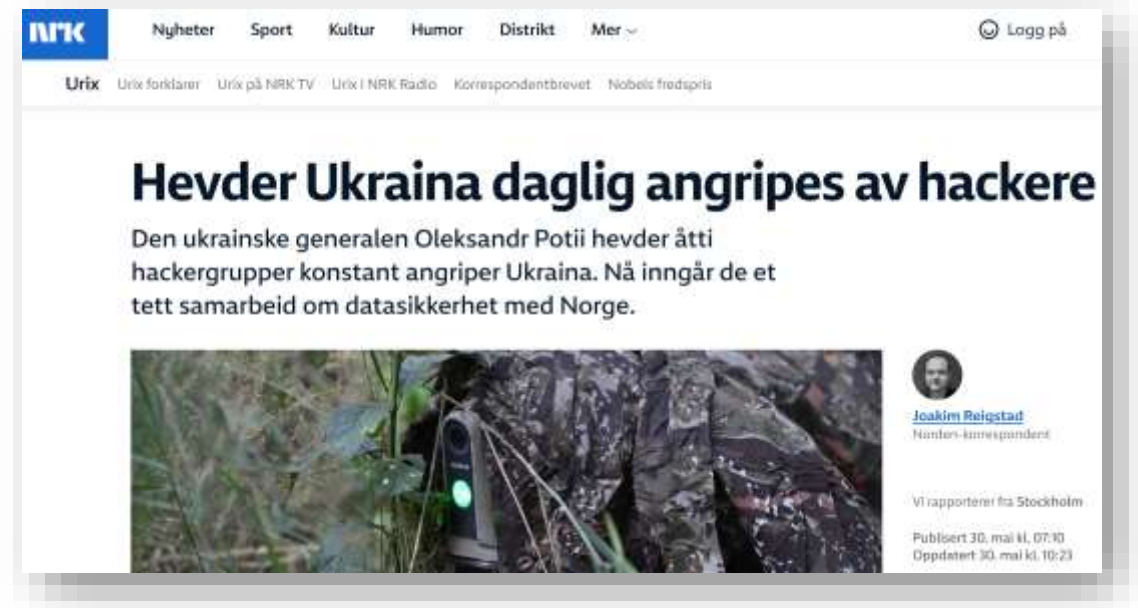
I januar ble Østre Toten kommune utsatt for et dataangrep fra en internasjonal hackergruppe. Skadene har hittil kostet over 32 millioner kroner å reparere – og likevel er ikke alt i orden ennå. Nå håper kommunen at deres åpenhjertighet kan være forebyggende for andre.

Oppdatert 31/3 kl. 22:00:

Kommunedirektøren i Østre Toten kommune seier ein stikkprøve som er gjort bekreftar at kriminelle har lagt ut personopplysningar på nett.

...hevder **åtti hackergrupper** konstant angriper Ukraina.

– Hver dag opplever vi forskjellige former for cyberangrep. Vi ser direkte angrep mot vår finanssektor, **energisektor**, **telekommunikasjon** og logistikk, og selvfølgelig i den **offentlige sektor**.

Supply Chain Attacks

Leverandørkjedeangrep

Ransomware crooks knock
Swedish municipalities offline
for measly sum of \$168K
: Miljodata meltdown leaves 200
local authorities scrambling over

the personal data of an es

Hackers dump 1M+ Swedes'
data on darknet after ransom
fails

Personal data of over one million
Swedes has been published on the
darknet following a major ...

Flere kommuner rammet av dataangrep

Flere norske kommuner er rammet av datainnbrudd. Tyver skal blant annet ha stjålet personopplysninger.

RAMMET: Ringsaker kommune er en av kommunene som har blitt rammet av dataangrepet.

FOTO: KNUT RØSRUD / NRK

[Malin Therese Strand](#)
Journalist

[Dag Kessel](#)
Journalist

Publisert 7. juli kl. 20:40
Oppdatert 9. juli kl. 18:06

Fredag ble det klart at Extend AS hadde vært utsatt for et dataangrep med løsepengevirus.

Extend leverer datatjenester til flere kommuner.

Daglig leder i Extend AS, Christine Våpenstad Holm, opplyser at fire kommuner er berørt av dataangrepet.

Oppdatering om dataangrep mot Extend AS

Fredag 4.juli ble det klart at Extend AS var utsatt for et dataangrep med løsepengevirus. Det har ført til at kriminelle har stjålet kundedata fra noen av våre kunder og det har vært driftsforstyrrelser i tjenesten. Siden angrepet ble oppdaget har vi jobbet med å gjenopprette systemene på en trygg måte, øke sikkerheten ytterligere og kommunisere direkte med berørte kunder. De fleste systemene er nå tilbake i normal drift, og vi vil bruke tiden fremover på å sikre dem ytterligere med hjelp fra eksperter. Angrepet er meldt til datatilsynet og politiet.

Databehandlere har et selvstendig ansvar, men også behandlingsansvarlige har et ansvar for å stille krav til leverandører.

Krav til leverandør
(forutsetter)
bestillerkompetanse

Artikkel 28. Databehandler

1. Dersom en behandling skal utføres på vegne av en behandlingsansvarlig, skal den behandlingsansvarlige bare bruke databehandlere som gir tilstrekkelige garantier for at de vil gjennomføre egnede tekniske og organisatoriske tiltak som sikrer at behandlingen oppfyller kravene i denne forordning og vern av den registrertes rettigheter

Artikkel 32. Sikkerhet ved behandlingen

1. a. pseudonymisering og kryptering av personopplysninger

- Lover, forskrifter og rammeverk setter krav til Å kryptere, men spesifiserer i liten grad hvordan den bør implementeres
- Riktignok sier ISO 27002 / 8.24 Use of cryptography:

8.24 Use of cryptography

Control type	Information security properties	Cybersecurity concepts	Operational capabilities	Security domains
#Preventive	#Confidentiality #Integrity #Availability	#Protect	#Secure_configuration	#Protection

Control

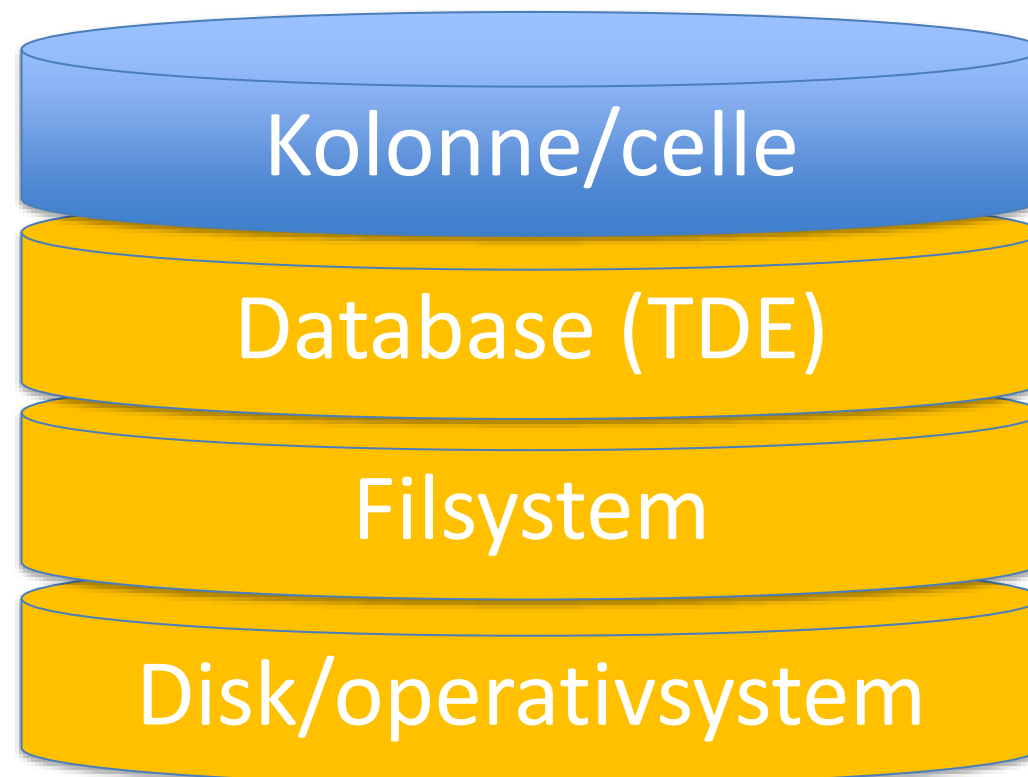
Rules for the **effective** use of cryptography, including cryptographic key management, should be defined and implemented.

Purpose

To ensure **proper and effective** use of cryptography to protect the confidentiality, authenticity or integrity of information according to business and information security requirements, and taking into consideration legal, statutory, regulatory and contractual requirements related to cryptography.

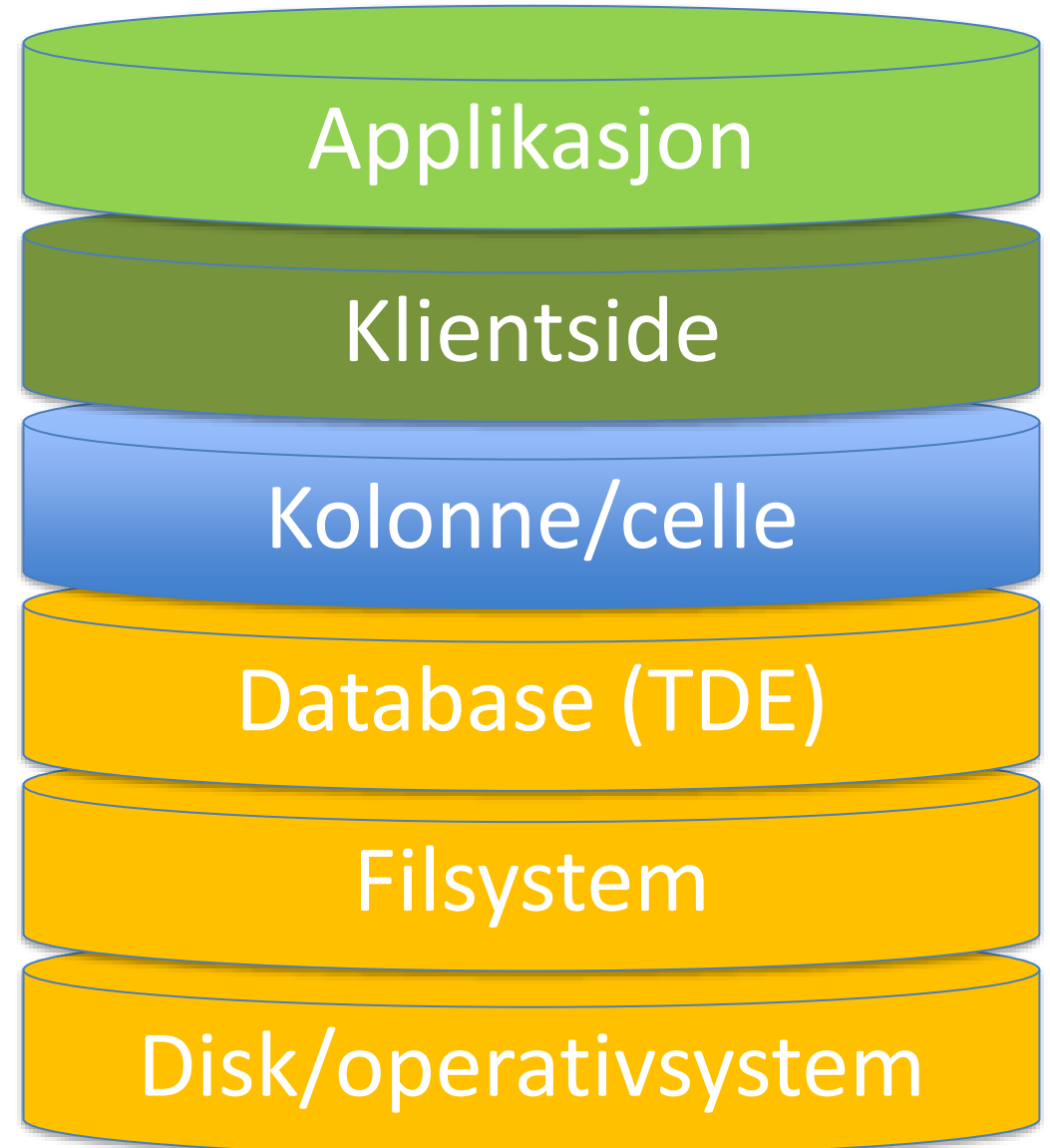

- Kryptering: Ofte «ja» / «nei»
- Betyr som regel disk/OS, fil eller i beste fall databasekryptering
 - Beskytter mot...?
 - At noen fysisk stikker av med eller kopierer disker/filer/database
 - Beskytter ikke mot
 - Privilegerte brukere/admin med stjalne rettigheter, utro tjener, SQL-injeksjon, malware, uønskede søk
 - Tap av sikkerhetskopi?
- Kolonne/celle
 - Beskytter mot brukrangrep, men ikke adminangrep (aktør med admin-rettigheter), privilegert utro tjener

- Klientside/applikasjon
 - Nøkkeladmin/kryptering er administrert/utført av klient
 - Beskytter mot...?
 - Alt de andre nivå gjør (og kan kombineres)
 - Angrep mot kjørende database
 - Privilegerte brukere/admin med stjalne rettigheter
 - Utro tjenere
 - Tap av sikkerhetskopi?
 - Beskytter ikke mot kompromitterte enkeltklienter, men kan beskytte alle andre klienter på samme database

- Kryptering er ikke ja / nei
- Kryptering skal ikke være en «papirtiger»
- Kryptering skal være en faktisk **effektiv** beskyttelse mot **faktiske** trusler
- Forskjellige krypterings-tiltak er relevant for forskjellige beskyttelses-behov og konsekvens-scenarier

Artikkel 32. Sikkerhet ved behandlingen

1. Idet det tas hensyn til den tekniske utviklingen, gjennomføringskostnadene og behandlingens art, omfang, formål og sammenhengen den utføres i, samt risikoene av varierende sannsynlighets- og alvorlighetsgrad for fysiske personers rettigheter og friheter, skal den behandlingsansvarlige og databehandleren gjennomføre egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å oppnå et sikkerhetsnivå som er egnet med hensyn til risikoen

Informasjonssikkerhet og personvern: Fire elementer

Datatilsynet mottar 3000+ avviksmeldinger i året. For de som har en viss alvorlighetsgrad er det spesielt fire elementer som går igjen:

1) Hvis man hadde hatt **effektiv, sterk autentisering**, ville ofte konsekvensene av hendelser vært nesten fraværende eller sterkt redusert. Dette fordi effektiv, sterk autentisering fjerner mye av byrden fra den enkelte bruker og er krevende å omgå og utnytte

Hva er «sterk autentisering»?

- *Passord og brukernavn kan ikke lenger regnes som «egnet tiltak» for å oppnå «vedvarende konfidensialitet» for nesten enhver behandling av personopplysninger (PvF artikkel 32.1.b).*
- Mange kjente og utbredte 2-faktor/multifaktorløsninger omgås rutinemessig, inkludert «legacy» Microsoft 365
- Man trenger i praksis «phishingresistent autentisering» ofte realisert gjennom passordløs pålogging og passnøkler (FIDO2/Webauthn) → M365
- Dette eller tilsvarende tiltak må implementeres for ALLE typer brukere, også administratorer og tjenestekonti (*Grunnprinsipper 2.6 - Ha kontroll på identiteter og tilganger*)

[nsm.no/regelverk-og-hjelp/rapporter/flerfaktor autentisering](https://nsm.no/regelverk-og-hjelp/rapporter/flerfaktor-autentisering)

 Filter by title

- > Plan phishing-resistant passwordless authentication
- ▾ Passkey (FIDO2) authentication
 - Enable passkeys for an organization**
 - Register passkey
 - Register passkey with a mobile device
 - Sign in with passkey
 - Passkey (FIDO2) compatibility matrix
 - Become a FIDO2 security key vendor
- > Microsoft Authenticator
- > Hybrid
- > Certificate-based authentication
- > Use SMS-based authentication
 - Use email address sign-in
 - Use Microsoft managed settings
- > Security info registration
- > Self-service password reset
- > Microsoft Entra multifactor authentication
- > On-premises password protection
- Microsoft Entra smart logout

Enable passkeys (FIDO2) for your organization

05/21/2025

For enterprises that use passwords today, passkeys (FIDO2) provide a seamless way for workers to authenticate without entering a username or password. Passkeys (FIDO2) provide improved productivity for workers, and have better security.

This article lists requirements and steps to enable passkeys in your organization. After you complete these steps, users in your organization can then register and sign in to their Microsoft Entra account using a passkey stored on a FIDO2 security key or in Microsoft Authenticator.

For more information about enabling passkeys in Microsoft Authenticator, see [How to enable passkeys in Microsoft Authenticator](#).

For more information about passkey authentication, see [Support for FIDO2 authentication with Microsoft Entra ID](#).

① Note

Microsoft Entra ID currently supports device-bound passkeys stored on FIDO2 security keys and in Microsoft Authenticator. Microsoft is committed to securing customers and users with passkeys. We're investing in both synced and device-bound passkeys for work accounts.

Informasjonssikkerhet og personvern: Fire elementer

Datatilsynet mottar 3000+ avviksmeldinger i året. For de som har en viss alvorlighetsgrad er det spesielt fire elementer som går igjen:

2) Hvis man hadde evne til **effektivt å gjenopprette data og drift** av løsninger (PvF artikkel 32.1.c), ville ofte konsekvensene av hendelser vært redusert (tid, penger, omdømme).

«Alle» tar sikkerhetskopier, men altfor mange har ikke (2023):

- Forretningsforankrede krav til funksjonell gjenopprettingstid i prioritert rekkefølge
- Godt dokumenterte prosedyrer for gjenopprettingsprosessen
 - Avhenger ofte av enkeltpersoner kompetanse og tilstedeværelse
- Har gjenopprettingsprosesser integrert i en overordnet beredskapsplan
- Øver og tester på prosesser og planer
 - Man tester kun at sikkerhetskopier teknisk kan leses

Samlerapport fra Datatilsynets brevkontroll med norske kommuner	
Innholdsfortegnelse	
Del 1 - Om prosjektet og arbeidsmetodikken til Datatilsynet	2
1. Bakgrunnen for tilsynsprosjektet	2
2. Hjemmel for tilsynene	3
3. Gjennomføringen av tilsynsprosjektet	3
4. Datatilsynets krav om redegjørelse	3
5. Om besvarelsene	4
6. Om fellesrapporten	4
7. Velen videre – hva kan rapporten brukes til?	6
Del 2 - Datatilsynets brevkontroll	7
8. Protokoller over behandlingsaktiviteter	7
9. Organisering av ansvarforhold	10
10. Internkontroll / styringsystem	13
11. Risiko og sårbarhetsanalyser	15
12. Sikkerhetsstrategi	17
13. IKT-samarbeid	19
14. Autentiseringsløsninger	21
15. Sikkerhetskopiering og gjenoppretting	25
16. Sikkerhetsrevisjon	28
17. Personvernerklæring	30
18. Personvernombud	32

www.datatilsynet.no/aktuelt/aktuelle-nyheter-2023/funn-fra-tilsyn-i-kommuner-og-fylkeskommuner/

Informasjonssikkerhet og personvern: Fire elementer

Datatilsynet mottar 3000+ avviksmeldinger i året. For de som har en viss alvorlighetsgrad er det spesielt fire elementer som går igjen:

3) Hvis man hadde evne til å **analysere og dokumentere aktivitet** inkludert datatrafikk (både mistenkelig og antatt vanlig trafikk), både inn og ut – gjennom brannmurlogger, systemlogger og applikasjonslogger, ville man i langt større grad raskt kunne fastslå om hendelser er alvorlige eller ikke.

I dag brukes ofte dager, uker og måneder på «famle i blinde» for å finne ut hva som skjedde og hvilke type data som kan være på avveie. Dette er dermed både tidkrevende, kostbasert og gir ofte uklare konklusjoner om mulige konsekvenser og manglende evne til å forebygge nye hendelser.

Dette reduserer også evne til å oppfylle kravet om raske og effektive tiltak for å håndtere konsekvenser for de registrerte, som f.eks. p beskytte mot identitetstyveri (72 timer).

PvF fortalepunkt 49.

*Behandling av personopplysninger i det omfang som er **strengt nødvendig og forholdsmessig** for å sikre nett- og informasjonssikkerheten ... utgjør en **berettiget interesse** for den berørte behandlingsansvarlige (PvF artikkel 6.1.f).*

Informasjonssikkerhet og personvern: Fire elementer

Datatilsynet mottar 3000+ avviksmeldinger i året. For de som har en viss alvorlighetsgrad er det spesielt fire elementer som går igjen:

4) Hvis man hadde «en prosess for regelmessig testing, analysering og vurdering av hvor effektive behandlingens tekniske og organisatoriske sikkerhetstiltak er» vil man kunne tilpasse tiltakene til endrede rammevilkår og eventuelle endringer i trusselbilde.

PvF artikkel 32.1.d

F.eks.:

- Er kryptering fremdeles effektiv for formålet og truslene?
- Er gjenoppretting- og beredskapsplaner effektive?
- Kan vi effektivt analysere og dokumentere hendelser?
- ...er gjennomførte ROS-vurderinger og DPIA og deres tiltak fremdeles relevante?

Hvordan bli mer motstandsdyktig

Våre strategiske hovedprioriteringer 17

Vi skal raskt styrke forsvarsevnen 18

Vi skal gjøre samfunnet mer motstandsdyktig 22

Vi skal styrke vår økonomiske sikkerhet 26

Vi må være bedre forberedt på at Norge kan rammes av mer alvorlige sikkerhetstruende hendelser enn vi har erfart så langt. Offentlige myndigheter, frivilligheten, næringsliv og andre virksomheter **må kartlegge egne verdier, kjenne egne sårbarheter og utvikle planer for bedre å motstå alvorlige hendelser.** Det er særlig viktig å raskt kunne gjenopprette drift.

Økt systematikk i arbeidet med sikkerhet Kommunal, frivillig og privat sektor har en viktig rolle i arbeidet med norsk sikkerhet.

- Ikke bare «bedre» og mer tilgjengelige, men også i økende grad samordnet
- cybersjekk.no:

Ledelse

Spørsmål 1/2

Hvordan involverer ledelsen seg i sikkerhetsarbeidet? ?

Du kan velge flere alternativer

☐ IKT-sikkerhet er jevnlig et tema i virksomhetens ledermøter

☐ Ledelsen blir målt av styret (eller tilsvarende) på IKT-sikkerhet

☐ Ledelsen går foran som gode eksempler og snakker om IKT-sikkerhet i intern kommunikasjon

☐ Ledelsen gir arbeid med IKT-sikkerhet tilstrekkelig prioritet og ressurser

☒ Ingen av disse

▼ Les mer om ledelsens ansvar

Neste

Innhold

Undersøkelse

☒ Ledelse

☒ Risikostyring

☒ Sikkerhetskultur

☐ Overordnet

☐ kartlegging

☐ Kartlegging av IKT

☐ IKT-arkitektur

☐ Servere og klienter

☐ Tilgang, rettigheter og brukere

☐ Verifisering og sikkerhetsovervåkning

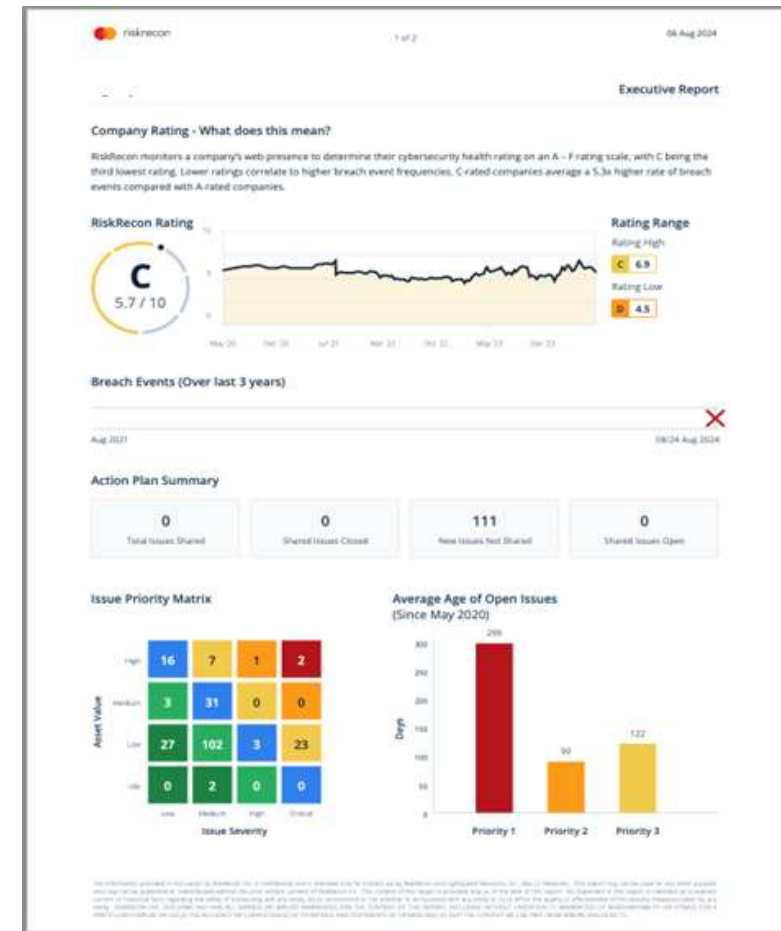
☐ Leverandørforhold

☐ Hendelsesberedskap

Resultat

- Ikke bare «bedre» og mer tilgjengelige, men også i økende grad samordnet
- cybersjekk.no (NSM)
- Cyber Risk Score (DFØ):

Hva gjør Cyber Risk Score for virksomhetene?

Voldsom interesse for nytt skyprogram: – Kjøpt å være flagget rødt når naboen er grønn, mener IT-sjef

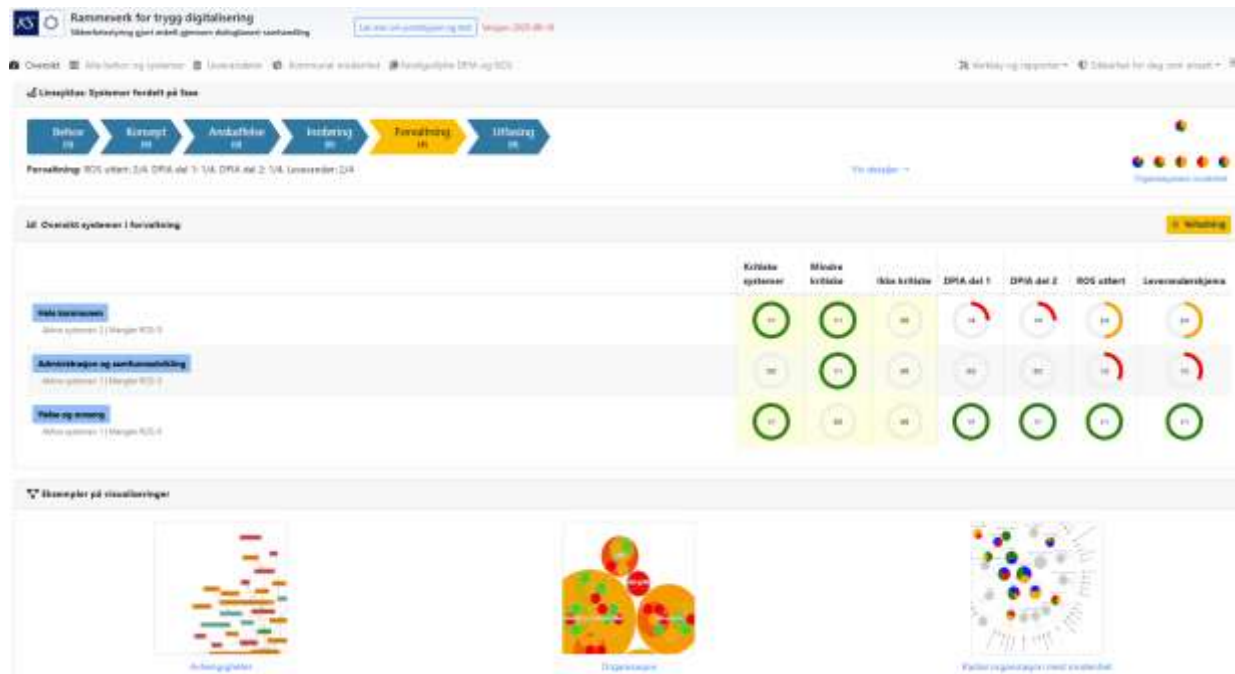
Markedsplassen for skytjenester (MPS) er i gang med å sjekke interessen for en ny skytjeneste som kartlegger cyberrisikofaktorer i offentlig og statlig sektor. Styreleder i offentlig sikkerhetsforening mener programmet er et «must».

Torodd Dahl er IT-sjef i Østfoldregionen. Her sammen med informasjonssikkerhetsansvarlig Axel Hjeltnes. I tillegg til å være IT-sjef, er Dahl styreleder i sikkerhetsforeningen KNS, som har over 300 kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper som medlemmer. Foto: Espen Ødegård, Østfoldregionen

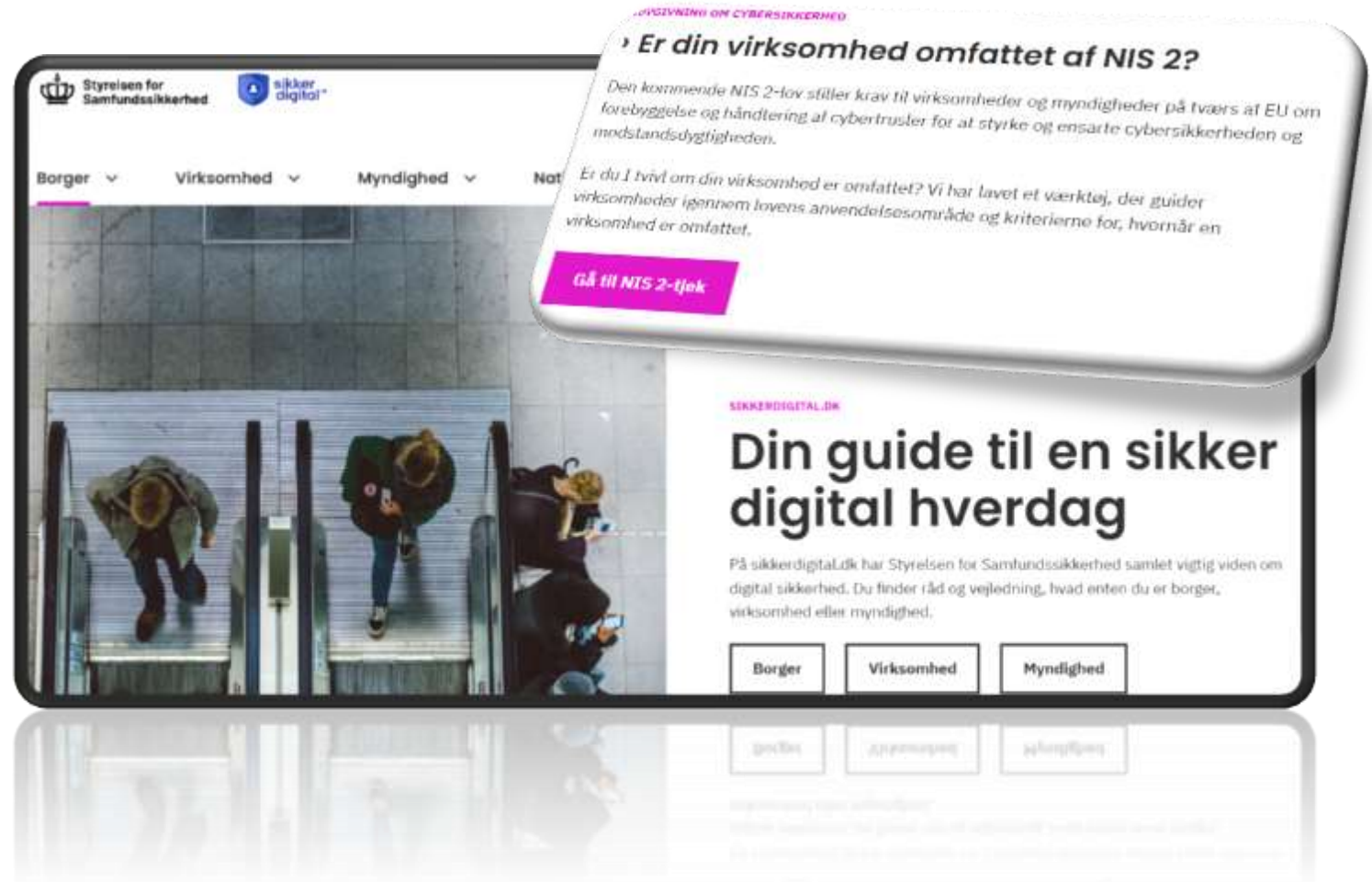
- Kartlegger virksomhetens systemer, risiko og sårbarhet på Internett
- Beregner en risikoscore som kan følges opp over tid og sammenlignes med andre
- Verktøy for oppfølging av identifiserte risiko og sårbarheter
- Funksjonalitet for dashboards, varsling og rapporter for virksomhetsledelse og operativt bruk hos IT og sikkerhet
- Oppfølging av leverandører og tredjeparter med tilsvarende funksjonalitet som virksomheten selv
- Merk at verktøyet krever en systematisk tilnærming, og det er bare et av flere verktøy i verktøykassa!

- Ikke bare «bedre» og mer tilgjengelige, men også i økende grad samordnet
- cybersjekk.no (NSM)
- Cyber Risk Score (DFØ)
- Rammeverk for Trygg Digitalisering (KS)

- Ikke bare «bedre» og mer tilgjengelige, men også i økende grad samordnet
- cybersjekk.no (NSM)
- Cyber Risk Score (DFØ)
- Felles Myndighetsportal
 - Samarbeid:
 - NSM
 - Digdir
 - Datatilsynet
 - Politiet

Hva er den viktigste forutsetningen for god sikkerhet?

Forståelse av digital risiko og konsekvenser

Tilstrekkelig prioritet og ressurser

Hva er den viktigste faktoren for dette?

De som har ansvaret for økonomien = ledelsen

Hva er verktøyet for å sikre at ledelsen jobber systematisk med sikkerhet?

Bøter og sanksjoner

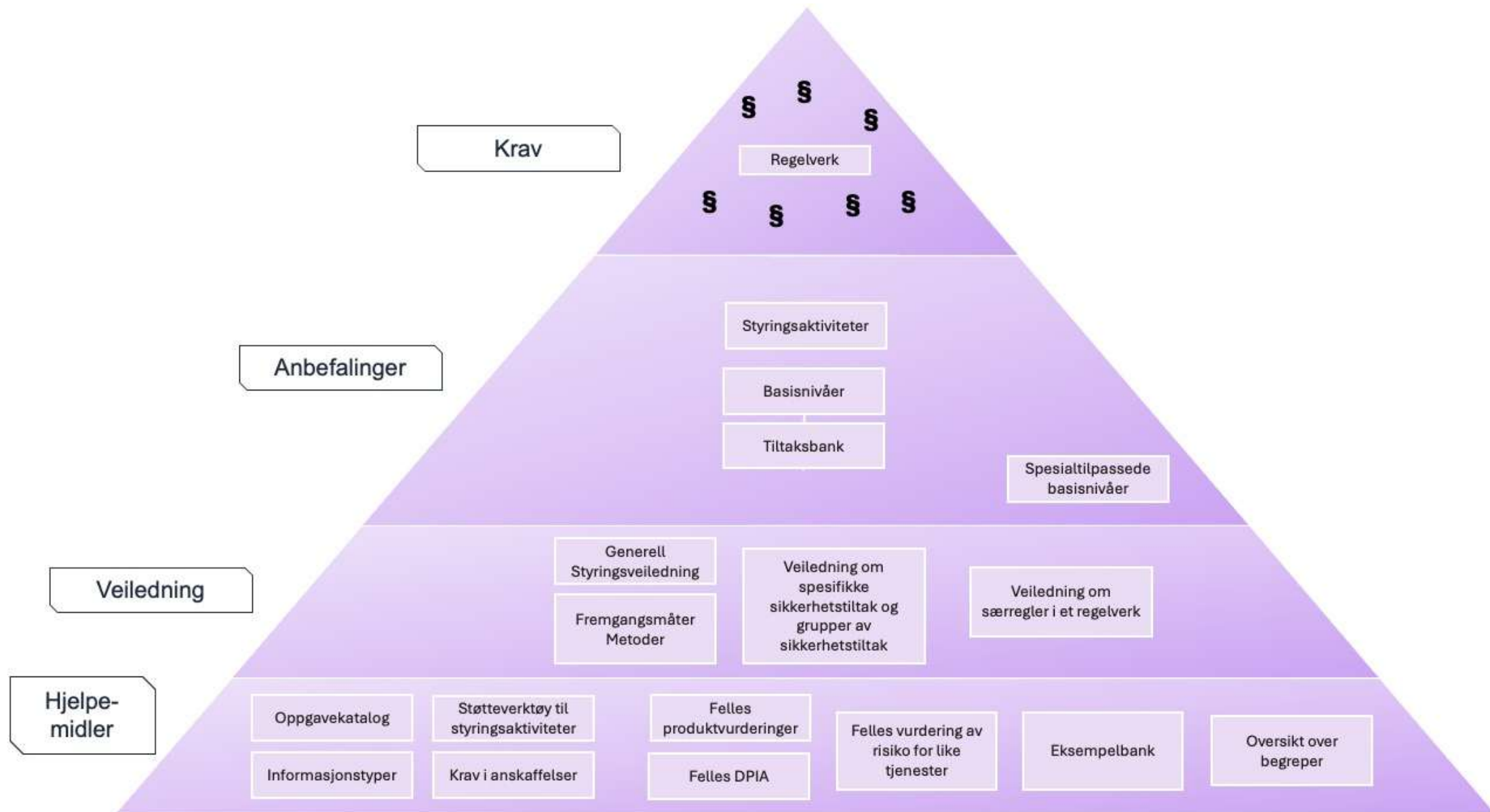

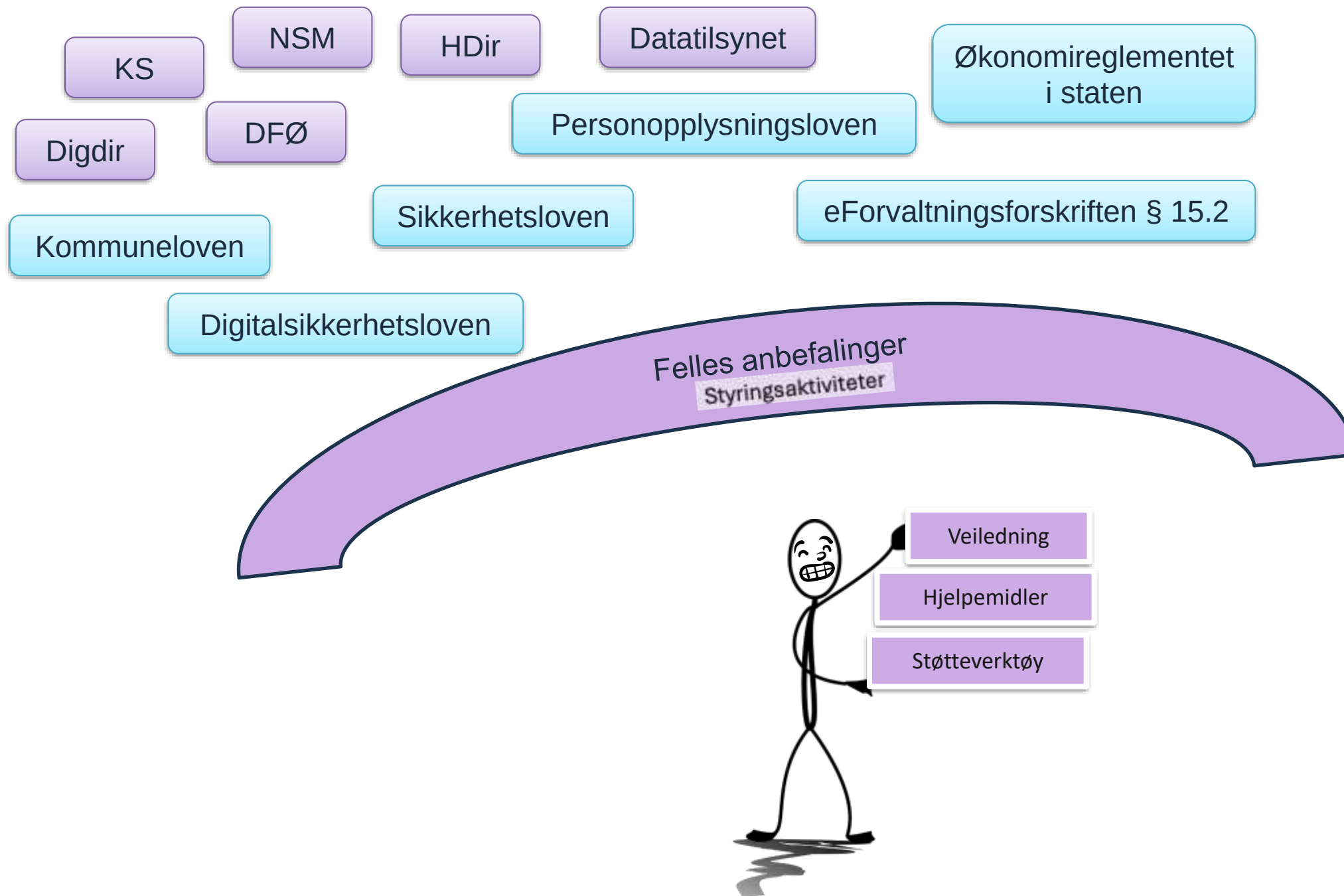
GLEM lederforankring – etabler **lederansvar!**

- velfungerende **styringssystemer** er en forutsetning
- etablere styringssystemer med indikatorer **som betyr noe** for de som styrer
 - skape **bestillerkompetanse!**

Felles sikkerhet i forvaltningen

Felles anbefalinger gir samordnet hjelp

Ledelsens styring og oppfølging

Ha oversikt og
prioritere

Vurdering av risiko

Håndtering av risiko

Måling, evaluering og
revisjon

Overvåking og
hendelseshåndtering

Kompetanse- og
kulturutvikling

Anskaffelser og
leverandørstyring

Kommunikasjon

§ 4-2. Vurdering av risiko

Sikkerhetsloven

Virksomheten skal regelmessig gjennomføre vurdering av risiko. Vurderingen skal danne grunnlag for iverksetting av forebyggende sikkerhetstiltak.

§ 7. Krav om sikkerhet for tilbydere av samfunnsviktige tjenester

Digitalsikkerhetsloven

En tilbyder av en samfunnsviktig tjeneste skal gjennomføre en risikovurdering av nettverks- og informasjonssystemer som benyttes for å levere tjenesten.

§ 10. Krav om sikkerhet for tilbydere av digitale tjenester

En tilbyder av en digital tjeneste skal gjennomføre en risikovurdering av nettverks- og informasjonssystemer som benyttes for å levere tjenesten.

Artikkel 32. Sikkerhet ved behandlingen

GDPR

1. Idet det tas hensyn til den tekniske utviklingen, gjennomføringskostnadene og behandlingens art, omfang, formål og sammenhengen den utføres i, samt risikoene av varierende sannsynlighets- og alvorlighetsgrad for fysiske personers rettigheter og friheter, skal den behandlingsansvarlige og databehandleren gjennomføre egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre et sikkerhetsnivå som er egnet med hensyn til risikoen, herunder blant annet, alt etter hva som er egnet,

Artikkel 24. Den behandlingsansvarliges ansvar

1. Idet det tas hensyn til behandlingens art, omfang, formål og sammenhengen den utføres i, samt risikoene av varierende sannsynlighets- og alvorlighetsgrad for fysiske personers rettigheter og friheter, skal den behandlingsansvarlige gjennomføre egnede tekniske og organisatoriske tiltak for å sikre og påvise at behandlingen utføres i samsvar med denne forordning. Nevnte tiltak skal gjennomgås på nytt og skal oppdateres ved behov.

Vurdering av risiko

Risikoeiere skal sørge for å ha tilstrekkelig oversikt over risiko på sitt ansvarsområde, og å vite hvilke risikoer som må håndteres.

Risikoeiere planlegger og gjennomfører risikovurderinger på oppgaver, tjenester og disse.

Vurdering av risiko gjennomføres i forbindelse med planlegging av risikovurderinger), men også når det oppstår hendelser eller i forbindelse med utvikling av digitale systemer.

RV1 - Planlegge risikovurdering

Risikoeier skal sørge for at det legges en plan før en risikovurdering gjennomføres.

Planleggingen bør som minimum inneholde:

- Beskrivelse av omfang og avgrensninger
- Valg av deltakere
- Valg av framgangsmåte, inkludert hensiktsmessige metoder
- Estimat av ressursbruk
- Hvordan arbeidet skal dokumenteres

Gir evne til

- Effektiv gjennomføring av risikovurderinger, som gir et godt beslutningsgrunnlag
- Å sørge for at personer med riktig kompetanse deltar og

RV-2 - Gjennomføre risikovurdering

Risikoeiere skal sørge for nødvendige risikovurderinger blir gjennomført. Omfang, metodebruk og hvordan vurderingen gjennomføres må tilpasses det som skal vurderes.

Når risikoeiere vurderer risiko, skal de benytte resultatet fra forrige analyse som oversikt og prioritere, og blant annet ta hensyn til

- hvilke trusler og fareinformasjonsbehandlingen i oppgaver og tjenester kan bli utsatt for, og hvilke informasjonssikkerhets- og personvernbrudd det kan føre til
- hvilke konsekvenser informasjonssikkerhets- og personvernbrudd kan få for virksomhetens oppgaver og tjenester, virksomhetens økonomi, individer, andre virksomhetens funnsfunksjoner eller nasjonale sikkerhetsinteresser

Når risikoeiere vurderer risiko, skal de benytte resultatet fra forrige analyse som oversikt og prioritere, og blant annet ta hensyn til

Når risikoeiere vurderer risiko, skal de benytte resultatet fra forrige analyse som oversikt og prioritere, og blant annet ta hensyn til

Risikovurderingen skal dokumenteres og brukes som beslutningsgrunnlag for risikoeier for

Gir evne til

- Å få oversikt over risiko på et område (oppgave, tjeneste, digitalt system eller annen avgrensning)
- Å ta beslutninger om risiko, inkludert bruk av virksomhetens ressurser på håndtering av risiko

RV-3 - Vurdere risiko etter hendelser

Risikoeiere skal gjøre ny behovsvurdering og etter behov gjennomføre risikovurderinger når de blir kjent med informasjonssikkerhetshendelser eller hendelser som har påvirket personopplysningsvernet.

Gir evne til

- Å ha oppdatert oversikt over risiko når hendelser har tilført ny informasjon til bruk i vurderingene.

Syv forventninger fra NATO:

1. Kontinuitet i nasjonale styringssystemer og kritiske offentlige tjenester
2. Robust kraftforsyning
3. Evne til å håndtere ukontrollert forflytning av mennesker
4. Robust mat- og vannforsyning
5. Evne til å håndtere masseskadesituasjoner
6. Robuste sivile kommunikasjonssystemer
7. Robuste transportsystemer.

CER og NIS2-direktivene

EU har vedtatt to direktiver med formål å styrke motstandskraften til virksomheter som leverer samfunnsviktige tjenester.

Det å være digitalt forberedt handler ikke om å bli immun mot alle risikoer og hendelser— det handler om å stå støtt når truslene rammer.

Seks ting du kan gjøre

- Vurder tilstanden til virksomheten: Hva er kritisk, hva er sårbart?
- Sørg for at du har en tydelig plan for å oppfylle GDPR og NIS/DSL-kravene.
- Gå gjennom forsyningskjeden din: Hvilke avhengigheter finnes, og hvor sikre er de?
- Ledergruppen har ansvaret: Bidra til å gjøre risikoer og nødvendige investeringer synlige.
- Sørg for at du har riktige partnerskap på plass for å kunne reagere raskt ved hendelser.
- Etabler felles styringsaktiviteter på tvers av informasjonssikkerhet og personvern

Eirik Gulbrandsen

Datatilsynets seksjon for Teknologi, Sikkerhet og Tilsyn

eirik.gulbrandsen@datatilsynet.no

Datatilsynet

postkasse@datatilsynet.no

Telefon: +47 22 39 69 00

datatilsynet.no

personvernbloggen.no